

The Effects of Quranic Learning Activities on Basic Reading Skills in Early Childhood in Pattani Province

Aimee Awae

M.Sc. (Human Development), Graduate Student

National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

Banyat Yongyuan

Ph.D. (Demography), Assistant Professor

National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

Kaewta Nopmaneejumruslerd

M.D. (Developmental and Behavioral Pediatrician), Lecturer

National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

Nontasuang Kleebphueng

Ph.D. (Philosophy in Communication), Lecturer

National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

Anas Amatayakul

Ph.D. (Arabic Language and Literature), Lecturer

Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

Abstract

This research studied the effects of Quranic learning activities on basic reading skills in early childhood in Pattani. It also compared the basic reading skills of children in their early childhood, before and after participating in the Quranic learning activities conducted by the researcher, and between experimental and control groups. The research was conducted on KG.2 children of Ban Toh Bala School, Saiburi, Pattani province. A sample of 30 children was divided into 2 groups - each group comprised of 15 children. Research instruments for this study were 24 Quranic learning activities plans, and a basic reading skills evaluation form consisting of 23 questions adapted from that of Prathana Thiansuwan (2002). Data were statistically analyzed by using Wilcoxon Sign - Rank Test and Mann-Whitney U Test.

The results of the study revealed that, firstly, after participating in Quranic learning activities, the children's basic reading skills, in terms of linking relationships between what was seen in a picture with existing experience, hand-eye coordination, and overall performance, was significantly higher than their pre-test level ($p < 0.01$). In addition, their reading skills, in terms of memorizing by recalling past experiences, left-to-right eye scanning, summarizing and solving problems, and pictures interpretation, were also significantly better than before the experiment ($p < 0.05$). Secondly, children who participated in the Quranic learning activities showed basic reading skill scores which were significantly higher than the children of the control group, especially in terms of memorizing by recalling past experiences, as well as summarizing and solving problems ($p < 0.05$).

Keywords: Learning activities in early childhood, Basic reading skills, Al-quran, Southern Thailand

ผลของกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน ต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน ในเด็กปฐมวัย จังหวัดปัตตานี

ไอมีย์ อาแว

วท.ม. (พัฒนาการมนุษย์), นักศึกษาปริญญาโท
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

บัญญัติ ยงย่วน

ปช.ด.(ประชากรศาสตร์), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

แก้วตา นพณิจารย์เลิศ

พ.บ., ว.ว (กุมารแพทย์พัฒนาการเด็ก), อาจารย์
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

นันทสร วงศ์กสิณ

Ph.D. (Philosophy in Communication), อาจารย์
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

อณิส อมาตยกุล

Ph.D. (ภาษาและวรรณคดีอาหรับ), อาจารย์
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานในกลุ่มทดลอง 2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน โดยทำการทดลองในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโตะบาโล อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แผนกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน 24 แผน และแบบประเมินทักษะพื้นฐานด้านการอ่านทั้งหมด 23 ข้อ ดัดแปลงมาจากปรารภณา เทียนสุวรรณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Wilcoxon Sign - Rank Test และ Mann - Whitney U Test

ผลการศึกษาพบว่า 1) เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน ด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิม ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา และโดยรวมภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ด้านการสรุปและการแก้ปัญหา ด้านการแปลความจากภาพ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน ด้านการจำแนกกลุ่มหรือจัดกลุ่มสิ่งของ ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง และด้านการพูดและการใช้ภาษาที่ไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน 2) ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานมีคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านแตกต่างกับเด็กที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ในด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ และด้านการสรุปและการแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน ด้านการจำแนกกลุ่มหรือจัดกลุ่มสิ่งของ ด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิม ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง ด้านการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ด้านการพูดและการใช้ภาษา ด้านการแปลความจากภาพ และโดยรวมที่ไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน อัลกุรอาน จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทนำ

มุสลิมมีความศรัทธาต่อคัมภีร์อัลกุรอานอย่างเคร่งครัด และเป็นหน้าที่ของมุสลิมที่จะต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจ เนื่องจากอัลกุรอานถูกประทานลงมาเพื่อเป็นทางนำในการดำเนินชีวิตของมวลมนุษย (อับลุลเลาะ การีน่า, 2551) พ่อแม่และครูผู้สอนมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้อัลกุรอานให้แก่บุตรหลาน เพื่อเป็นมุสลิมที่ดี (Mohd Aderi Che Noh & Other, 2013) ด้วยบริบทสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประกอบด้วยคนมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ โดยมีความคาดหวังต่อบุตรหลานให้มีความสามารถพื้นฐานในการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน และนำหลักการไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการทำความเข้าใจเนื้อหาอัลกุรอานจึงเป็นสิ่งสำคัญ และการอ่านอัลกุรอานได้ถือเป็นขั้นแรกของการทำความเข้าใจ

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสงขลา พบว่า ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม 2547 - เมษายน 2560 เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่รวมทั้งสิ้น 19,279 เหตุการณ์ ทำให้มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งหมด 6,544 ราย และมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 12,963 ราย (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 2560) จากเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ มีจำนวนเด็กที่เสียชีวิตจำนวน 238 คน เด็กที่ได้รับบาดเจ็บจำนวน 1,151 คน เด็กพิการจำนวน 36 คน และกลายเป็นเด็กกำพร้าจำนวน 6,998 คน (ศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือ ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้, 2560 อ้างถึง ในกลุ่มด้วยใจ, 2561) ทั้งยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ และการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องประสบปัญหาหนักเรียนลาออกกลางคัน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอเหมาะสม อันสะท้อนถึงคุณภาพของการบริหารจัดการจัดการ ในพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของชาติ และอยู่ห่างไกลจากเมืองหลวงอันเป็นศูนย์กลางอำนาจของรัฐ (ถาวร เสงี่ยม, 2550)

ในขณะที่การศึกษาการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี พ.ศ. 2553-2554 พบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพัฒนาการล่าช้าร้อยละ 37 ซึ่งสูงกว่าภาพรวมระดับประเทศ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษาและกล้ามเนื้อมัดเล็ก (รอฮานี เจอะอาแซ และคณะ, 2556) พบว่ากับ

คนในพื้นที่มีภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาแม่สำหรับใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงประสบปัญหาด้านการใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน ตั้งแต่เด็กเล็กจนเข้ามหาวิทยาลัย (ธีระพงศ์ บุศรากุล, 2557) ปัจจัยทั้งหลายล้วนส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมพัฒนาการทางภาษาของเด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมุสลิมในพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ด้านความเชื่อทางศาสนาอิสลามที่มีความศรัทธาต่อคัมภีร์อัลกุรอาน ความต้องการของผู้ปกครองที่สามารถส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยได้ ส่งผลให้งานวิจัยชิ้นนี้น่าเชื่อถือและหลักคำสอนจากคัมภีร์อัลกุรอานอันเป็นทางนำและคู่มือสำคัญในการใช้ชีวิตของคนมุสลิม ประกอบกับเด็กในวัยนี้สามารถเรียนรู้ได้ดีผ่านกระบวนการเล่นและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงเป็นที่มาของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน ประกอบด้วย กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมการจับคู่บัตรคำ กิจกรรมการตอบบัตรคำ กิจกรรมฟังเรื่องราวในอัลกุรอาน กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ และกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านที่เด็กจำเป็นต้องใช้ในการก้าวเข้าสู่ชั้นเรียนระดับประถมศึกษา และในระดับที่สูงขึ้นในอนาคตต่อไป ทั้งยังเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่านออกเขียนได้ อันเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สุธีรส ชูชื่น, 2555)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย - หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2558 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนบ้านโตะบาลา ตำบลกะลุง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน และจับสลากกลุ่มตัวอย่างเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน ทั้งหมด 24 แผน ประกอบด้วย 5 รูปแบบ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเกมจับคู่บัตรคำ กิจกรรมเกมต่อบัตรคำ กิจกรรมฟังเรื่องราวในอัลกุรอาน กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ และกิจกรรมศิลปะ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนกกลุ่ม หรือจัดกลุ่มสิ่งของ ด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก ด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง ด้านการกวาดสายตาดูจากซ้ายไปขวา ด้านการสรุปและการแก้ปัญหา ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ด้านการพูดและการใช้ภาษา และด้านการแปลความจากภาพ ซึ่งกระบวนการอ่านของเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องอาศัยทักษะพื้นฐานและปัจจัยความพร้อมทั้งด้านกายภาพ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยเด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงของการเตรียมความพร้อม หรือขั้นก่อนการอ่าน ผ่านการกระตุ้นประสาทสัมผัสรอบด้าน การฝึกฝนและสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กมุสลิมชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

อัลกุรอาน หมายถึง คัมภีร์ที่รวบรวมวจนะของอัลลอฮ์ที่ทรงมีต่อมนุษย์โดยผ่านทางศาสนทูตมุฮัมมัด

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทางนำสำหรับมนุษยชาติ มิใช่แต่เฉพาะมุสลิม คัมภีร์อัลกุรอานมิใช่คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่มีไว้สักการบูชาและมีใช้คัมภีร์ที่มีวัตถุประสงค์ทางไสยศาสตร์ หากแต่เป็นคัมภีร์ที่อัลลอฮ์ทรงประทานมาเพื่อให้มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตในทุกๆด้านที่มนุษย์ต้องเกี่ยวข้อง (เมาลานา ซัยยิด อบุล อะลา เมาดูดี, 2551)

กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้พหุคุณในอัลกุรอาน หลักการสอนที่รวมถึงหลักศรัทธา และหลักปฏิบัติที่ถูกกล่าวในอัลกุรอาน ประกอบด้วยกิจกรรม 5 รูปแบบ คือ

1) กิจกรรมเกมจับคู่บัตรคำ คือ เกมจับคู่บัตรคำที่เหมือนกันของพหุคุณต่างๆในอัลกุรอานที่มีทั้งหมด 28 ตัว เพื่อฝึกทักษะการจำแนกกลุ่ม การจำ และการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง

2) กิจกรรมเกมต่อบัตรคำ คือ เกมต่อบัตรคำพหุคุณในอัลกุรอานที่เหมือนกัน เพื่อฝึกทักษะการจำแนกกลุ่ม การจำ และการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง

3) กิจกรรมฟังเรื่องราวจากอัลกุรอาน คือ กิจกรรมที่ผู้วิจัยเลือกเรื่องราวในอัลกุรอานเล่าให้เด็กฟังเพื่อเรียนรู้หลักคำสอนที่ได้จากเรื่อง โดยใช้หนังสือภาพประกอบการเล่าเรื่องราว ได้แก่ สามพี่น้องกับสวนผลไม้ น้ำท่วมโลก นบีนุสในท้องปลา วาฬ กองทัพนบิฮ์โลมาน กับมด และ ผูกกับกับชาวเมืองอียิปต์ โดยผู้วิจัยได้สรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่องหลังจากได้กระตุ้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมได้การตั้งคำถาม การสะท้อนความรู้สึกต่อเรื่องราวที่เล่า รวมถึงการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ หลังจากฟังเรื่องราวดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและการใช้ภาษา ทักษะการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก ทักษะการสรุปและการแก้ปัญหา และทักษะการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์

4) กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ คือ การให้เด็กปฐมวัยได้มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติจากเรื่องราวในอัลกุรอานที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟังผ่านกิจกรรมฟังเรื่องราวในอัลกุรอาน ให้ตระหนักถึงข้อคิดที่ได้เรื่องราวในอัลกุรอาน ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและการใช้ภาษา และทักษะการสรุปและการแก้ปัญหา

5) กิจกรรมศิลปะ คือ การวาดภาพและระบายสีที่เกี่ยวข้องกับหลักศรัทธาและปฏิบัติที่ปรากฏอยู่ใน

อัลกุรอาน เช่น การวาดภาพและระบายสีภาพที่เป็นสิ่งถูกสร้างของพระเจ้าที่เป็นหลักศรัทธาเกี่ยวกับการมีอยู่ของพระเจ้า การวาดภาพและระบายสีหลักปฏิบัติรูปแบบการแต่งกายของผู้ชายและผู้หญิงที่เป็นมุสลิม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ทั้งยังส่งเสริมทักษะการแปลความจากภาพ และทักษะการพูดและการใช้ภาษาสำหรับการอธิบายชิ้นงานจากเด็กหลังจากเสร็จกิจกรรม

ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน หมายถึง ความสามารถพื้นฐานที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการอ่านทั่วไปโดยในการวิจัยครั้งนี้ ทักษะพื้นฐานด้านการอ่านประกอบด้วย 9 ทักษะย่อย คือ

1) การจำแนกกลุ่ม หรือจัดกลุ่มสิ่งของ คือหนึ่งในปัจจัยการเตรียมความพร้อมด้านสายตาของเด็ก ที่สามารถแยกกลุ่มสิ่งของที่อยู่ประเภทต่างกันและจัดกลุ่มสิ่งของที่อยู่ประเภทเดียวกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านตัวอักษรที่มีความแตกต่างกัน

2) การโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก คือ ทักษะในการเชื่อมโยงความเหมาะสมระหว่างสิ่งของกับสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมด้านทางสติปัญญาและโอกาส โดยภูมิหลังทางประสบการณ์ส่งผลต่อความคิดรวบยอด ผ่านประสบการณ์จากประสาทสัมผัสทั้งการดู การฟัง การสัมผัส ความรู้สึก การดมและชิมรส อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

3) การจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ คือ ทักษะในการจดจำเรื่องราวที่ปรากฏจริงที่เด็กเคยมีประสบการณ์ และสามารถระบุความผิดปกติของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในการเตรียมความพร้อมพื้นฐานด้านสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของสมอง

4) การแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง คือ ทักษะในการเปรียบเทียบและระบุความเหมือนและความแตกต่างของภาพที่เห็น เป็นการใช้อย่างแยกแยะความแตกต่างของภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางสติปัญญาที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมสำหรับการอ่าน

5) การกวาดสายตา จากซ้ายไปขวา คือ ทักษะในการใช้สายตาเพื่อบ่งชี้วัตถุหรือรูปภาพจากซ้ายไปขวาได้

ซึ่งจำเป็นสำหรับการอ่านในการมองคำหรือข้อความต่าง ๆ จากซ้ายไปขวา ระหว่างบรรทัดต่อบรรทัด เป็นการเชื่อมการมองจากสายตาทั้งสองข้างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

6) การสรุปและการแก้ปัญหา คือ ทักษะการคิดและไตร่ตรองเพื่อหาทางออกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับปัญหาเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

7) การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา คือ ทักษะในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็กระหว่างมือและตาให้สามารถทำงานอย่างมีการประสานสัมพันธ์ที่ดี

8) การพูดและการใช้ภาษา คือ ทักษะการสื่อสารการเล่าเรื่องราวผ่านการใช้คำพูดเป็นภาษา ในการถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้คนรอบข้างเข้าใจได้

9) การแปลความจากภาพ คือ ทักษะในการแสดงออกทางภาษาผ่านการแปลความจากภาพที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) แบบ Non - Randomized Control - Group Pretest Posttest Design วัดผลด้วยวิธีการประเมินก่อนการทดลอง (pretest) และหลังการทดลอง (posttest) โดยมีประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ประกอบด้วย โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่อำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอกะป้อ และอำเภอยะรัง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัย (Random Assignment) ได้แก่ โรงเรียนบ้านโตะบารา ตำบลกะลุง อำเภอสายบุรี ที่มีเด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 30 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน โดยการจับสลาก ทั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินทักษะพื้นฐานด้านการอ่านก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน (Pretest) กับห้องเรียนกลุ่มทดลอง (เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2/1) และห้องเรียนกลุ่มควบคุม (เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2/2) เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทดลองผ่านไป 1 สัปดาห์ ทั้ง 2 กลุ่มจะได้รับการประเมินทักษะพื้นฐานด้านการอ่านฉบับเดียวกันกับที่ใช้ประเมินก่อนการทดลอง เพื่อนำผลการทดลองไปศึกษาเปรียบเทียบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน จำนวน 24 แผน 2) แบบประเมินทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย 9 ด้าน จำนวน 23 ข้อย่อย ได้แก่ การประเมินด้านการจำแนกกลุ่มหรือจัดกลุ่มสิ่งของ มี 3 ข้อย่อย ด้านการโยกความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็กมี 3 ข้อย่อย ด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ มี 1 ข้อย่อย ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง มี 3 ข้อย่อย ด้านการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา มี 3 ข้อย่อย ด้านการสรุปและการแก้ปัญหา มี 3 ข้อย่อย ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา มี 3 ข้อย่อย ด้านการพูดและการใช้ภาษา มี 1 ข้อย่อย และด้านการแปลความจากภาพ มี 3 ข้อย่อย ซึ่งใช้ภาพในการประเมิน ขึ้นอยู่กับการเลือกคำตอบของเด็กที่ปรับปรุงมาจาก ปราบธนา เทียนสุวรรณ (2549) โดยกลุ่มทดลองเข้ารับการกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานทั้งหมด 24 ครั้ง เป็นระยะเวลารวม 6 สัปดาห์ กิจกรรมในแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) คะแนนมัธยฐาน (Median) และพิสัย ควอไทล์ (IQR)

2) ใช้การทดสอบสถิติ Wilcoxon Sign - Rank Test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยทั้งโดยรวมและรายด้าน

3) ใช้การทดสอบสถิติ Mann - Whitney U Test เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานทั้งโดยรวมและรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการศึกษา

การศึกษาผลของกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัยจังหวัดปัตตานี ผลจากการทดลองจะถูกนำเสนอเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรม (n=15)	กลุ่มไม่เข้าร่วมกิจกรรม (n=15)	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ชาย	9 (60)	8 (53.3)	17 (56.7)
หญิง	6 (40)	7 (46.7)	13 (43.3)

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน 15 คน เป็นเด็กชาย 9 คน (ร้อยละ 60) เด็กหญิง 6 คน

(ร้อยละ 40) และกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน 15 คน เป็นเด็กชาย 8 คน (ร้อยละ 53.3) เด็กหญิง 7 คน (ร้อยละ 46.7) โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสามารถจำแนกออกเป็นเด็กชาย 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 และเด็กหญิง 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3

ส่วนที่สอง แสดงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ Wilcoxon Sign-Rank

ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน	ตัวแปร	Median	Min	Max	T
การจำแนกกลุ่ม หรือจัดกลุ่มสิ่งของ	ก่อน	6	5	6	3
	หลัง	6	4	6	
การโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก	ก่อน	5	4	6	0**
	หลัง	6	6	6	
การจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์	ก่อน	5	3	6	13*
	หลัง	6	2	6	
การแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง	ก่อน	5	3	6	38.5
	หลัง	5	2	6	
การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา	ก่อน	4	2	6	3*
	หลัง	4	4	6	
การสรุปและการแก้ปัญหา	ก่อน	4	1	6	26*
	หลัง	6	2	6	
การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา	ก่อน	2	0	6	2**
	หลัง	4	1	6	
การพูดและการใช้ภาษา	ก่อน	4	4	6	7
	หลัง	4	4	6	
การแปลความจากภาพ	ก่อน	5	3	6	10.75*
	หลัง	6	4	6	
รวม	ก่อน	40	35	47	3.5**
	หลัง	46	40	50	

*p < .05, **p < .01

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ Wilcoxon Sign-Rank

จากตาราง 2 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Wilcoxon Sign-Rank พบว่า คะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ในด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาและโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะพื้นฐาน

ด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ด้านการสรุปและการแก้ปัญหา และด้านการแปลความจากภาพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ มีทักษะพื้นฐานด้านการอ่านบางด้านที่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการจำแนกกลุ่มหรือจัดกลุ่มสิ่งของ ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง และด้านการพูดและการใช้ภาษา

ส่วนที่สาม แสดงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Mann - Whitney U test

ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน	กลุ่มตัวอย่าง	Mean Rank	Sum of Ranks	Z
การจำแนกกลุ่ม หรือจัดกลุ่มสิ่งของ	ทดลอง	16.47	247.00	-1.018
	ควบคุม	14.53	218.00	
การโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก	ทดลอง	16.00	240.00	-1.000
	ควบคุม	15.00	225.00	
การจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์	ทดลอง	21.10	316.50	-3.854*
	ควบคุม	9.90	154.50	
การแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง	ทดลอง	13.63	204.50	-1.271
	ควบคุม	17.37	260.50	
การกวาดสายตา จากซ้ายไปขวา	ทดลอง	15.23	228.50	-.188
	ควบคุม	15.77	236.50	
การสรุปและการแก้ปัญหา	ทดลอง	19.83	297.50	-2.878*
	ควบคุม	11.17	167.50	
การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา	ทดลอง	15.53	233.00	-.021
	ควบคุม	15.47	232.00	
การพูดและการใช้ภาษา	ทดลอง	16.03	240.50	-.512
	ควบคุม	14.97	224.50	
การแปลความจากภาพ	ทดลอง	16.20	243.00	-.488
	ควบคุม	14.80	222.00	
รวม	ทดลอง	17.70	264.50	-1.369
ควบคุม	13.3.	199.50		

*p < .05

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Mann-Whitney U test

ตาราง 3 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Mann - Whitney U test พบว่า คะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการจำแนกกลุ่มหรือจัดกลุ่มสิ่งของ ด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก ด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุป

ความคล้ายคลึง ด้านการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ด้านการพูดและการใช้ภาษา ด้านการแปลความจากภาพและโดยรวม โดยมีทักษะพื้นฐานด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ และด้านการสรุปและการแก้ปัญหาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน มีผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านโดยรวม ด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิม ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ด้านการสรุปและการแก้ปัญหา และด้านการแปลความจากภาพ โดยพบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องด้วยกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานประกอบด้วยหลากหลายรูปแบบกิจกรรม ที่ถูกออกแบบเพื่อให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ที่เรียนรู้ได้ดีผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติ (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมเกมจับคู่บัตรคำและเกมต่อบัตรคำ เป็นกิจกรรมที่让孩子สามารถฝึกทักษะการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง การจำแนกหรือการจัดกลุ่มสิ่งของ การจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ โดยใช้บัตรคำพยัญชนะในอัลกุรอานทั้ง 28 ตัว เป็นสื่อในการทำกิจกรรม กล่าวคือ ในกิจกรรมเกมจับคู่บัตรคำผู้วิจัยแจกบัตรคำให้เด็กคนละ 1 ใบ ให้เด็กสังเกตพยัญชนะของตัวเองว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรและจับคู่เพื่อนที่มีบัตรคำเหมือนกัน และในเกมต่อบัตรคำผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม และแจกบัตรคำให้แต่ละกลุ่มเพื่อเล่นเกมต่อบัตรคำ โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรม กิจกรรมละ 30 นาที ทั้งนี้ จากเกมจับคู่บัตรคำและเกมต่อบัตรคำ เป็นกิจกรรมเกมการศึกษาที่สามารถเตรียมความพร้อมด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยได้ (สุพธิรัตน์ คุ่ยสวัสดิ์, 2547) นอกจากจะสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินทางอารมณ์แล้ว ยังกระตุ้นกระบวนการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหาของเด็กได้อีกด้วย จึงส่งผลต่อทักษะทางการอ่านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น (นิดาพร อางประจัญ, 2553)

2) กิจกรรมฟังเรื่องราวจากอัลกุรอาน เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้เล่าเรื่องราวจากอัลกุรอานให้เด็กฟังประกอบด้วย 5 เรื่อง คือ สามพี่น้องกับสวนผลไม้ น้ำท่วมโลก นบิยูสนในท้องปลาวาฬ กองทัพนบิสุไลมานกับมด และ

ฝูงนกกับชาวเมืองอียิปต์ โดยใช้หนังสือภาพประกอบในการเล่า ทั้งนี้ผู้วิจัยเปิดโอกาสและกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าว เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาและจินตนาการของเด็ก ที่จะส่งผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในด้านการพูดและการใช้ภาษา การโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก การสรุปและการแก้ปัญหา และการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ทั้งนี้ กิจกรรมการฟังเรื่องราวนอกจากจะสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแล้วยังส่งผลต่อพัฒนาการทางภาษาและจินตนาการได้เป็นอย่างดี (วโร เพ็งสวัสดิ์, 2542) และมีผลต่อการพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยได้อีกด้วย (บุษณีย์ สมาประเสริฐ, 2551)

3) กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนเลือกตัวละครด้วยตัวเองสำหรับแสดงบทบาทสมมติจากเรื่องที่เด็กได้ฟังผ่านกิจกรรมฟังเรื่องเล่าจากอัลกุรอานในข้างต้น โดยใช้สื่อประกอบเป็นหมวกตัวละครจากเรื่อง เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและการใช้ภาษา และทักษะการสรุปและการแก้ปัญหา นอกจากนี้ กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็ก ความเชื่อมั่นในตนเองสูง (ชนาภร สุขยิ่ง, 2553) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน กล่าวคือ ปัจจัยด้านอารมณ์และสังคมส่งผลโดยตรงต่อความพร้อมด้านอ่าน เด็กที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมสูง มักจะมีความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือตนเอง อีกทั้งส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการอ่าน รวมถึงการประสบผลสำเร็จในประสบการณ์ต่าง ๆ (พิกุล ประเสริฐศรี, 2529)

4) กิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยให้เด็กได้วาดภาพและระบายสี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน เพื่อเรียนรู้หลักศรัทธาเกี่ยวกับการมีอยู่ของพระเจ้า เรียนรู้หลักปฏิบัติของการเป็นมุสลิม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กที่จะส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จะมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กให้ทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตาได้ดีขึ้น (รวีพร ผาदान, 2557) ทั้งยังส่งเสริมทักษะการแปลความจากภาพ และทักษะการพูดและการใช้ภาษาสำหรับ

การอธิบายชิ้นงานจากเด็กหลังจากเสร็จกิจกรรม

นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยยังพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานมีผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการสรุปและการแก้ปัญหาในเด็กปฐมวัย โดยคะแนนทักษะพื้นฐานระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน สามารถช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานด้านการอ่านสูงขึ้นในด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการสรุปและการแก้ปัญหาในเด็กปฐมวัย อาจเนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานประกอบด้วยเกมการศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน ได้แก่ เกมจับคู่และเกมตอบคำถามดังกล่าวนำมาสู่ผลต่อความจำของเด็ก (ภาวิณี สิทธิชัยจารุ, 2532) สำหรับทักษะด้านการกวาดสายตาคือการอ่านจากขวาไปซ้ายที่ตรงข้ามกับหลักการอ่านโดยทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยยังไม่มีผลการฝึกให้เด็กอ่านคำหรือประโยคที่มีในอัลกุรอานแต่อย่างใด แต่กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยจัดขึ้น เพียงเพื่อฝึกการสังเกตความเหมือนและแยกแยะความแตกต่างของพยัญชนะ ให้เด็กได้ทำความเข้าใจ สังเกตลักษณะของพยัญชนะแต่ละตัวที่มีอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอานเท่านั้น ดังนั้นทักษะการกวาดสายตาคือการอ่านจากขวาไปซ้ายผู้วิจัยจึงกล่าวได้ว่ามาจากกิจกรรมศิลปะการวาดภาพพระบายสี การฟังเรื่องเล่าจากอัลกุรอานที่เด็กได้ใช้สายตาดูภาพประกอบในหนังสือภาพประกอบการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ ทุก ๆ กิจกรรมถูกออกแบบมาเพื่อให้เด็กได้เล่นร่วมกันกับเพื่อน จึงส่งผลต่อการพัฒนาสติปัญญาและทักษะทางสังคมของเด็กได้ (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2542) ประกอบกับเกมการศึกษาช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถฝึกทักษะการสังเกตและการตัดสินใจแก้ปัญหาที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการอ่านและเขียนอันเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ ต่อไป (จันทร์วรรณ เทวรักษ์, 2525)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้ คือ

1. ภายหลังที่เด็กปฐมวัยเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน มีคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน

โดยรวม ด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ ด้านการกวาดสายตาคือการอ่านจากขวาไปซ้าย ด้านการสรุปและการแก้ปัญหา และด้านการแปลความจากภาพสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานไม่มีผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านบางด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนกกลุ่มหรือจัดกลุ่มสิ่งของ ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง และด้านการพูดและการใช้ภาษา

2. เด็กปฐมวัย ที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน มีคะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านแตกต่างกับเด็กปฐมวัยที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอาน ในด้านการจำจากการระลึกเหตุการณ์ที่เด็กเคยมีประสบการณ์ และด้านการสรุปและการแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่คะแนนทักษะพื้นฐานด้านการอ่านโดยรวม ด้านการจำแนกกลุ่มหรือจัดกลุ่มสิ่งของ ด้านการโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับประสบการณ์เดิมของเด็ก ด้านการแยกแยะความแตกต่างและสรุปความคล้ายคลึง ด้านการกวาดสายตาคือการอ่านจากขวาไปซ้าย ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ด้านการพูดและการใช้ภาษา และด้านการแปลความจากภาพของเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กปฐมวัยที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมด้านการสร้างทักษะพื้นฐานด้านการอ่านผ่านการเล่นและการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้สอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากบุคลากรของประเทศชดเชยจากต้องมิตักษะความรู้ด้านวิชาการแล้ว ควรประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัยเป็นหลัก แต่ในบริบทสังคมจังหวัด

ชายแดนภาคใต้มีกลุ่มคนหลายวัยที่ต้องอ่านและศึกษา อัลกุรอาน และมีรูปแบบการสอนอ่านอัลกุรอานที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งต่อไป สามารถศึกษาเปรียบเทียบถึงผลของรูปแบบการสอนอัลกุรอานที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้อัลกุรอานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมตามพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย

2. กิจกรรมการเรียนรู้อัลกุรอานที่เกี่ยวกับศิลปะ ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบลักษณะเพียงการวาดภาพระบายสี ซึ่งอาจจะยังไม่ส่งผลชัดเจนต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการปรับปรุงแบบ

กิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย เช่น การประดิษฐ์ การฉีก การตัดแปะ รวมถึงการปั้น เป็นต้น ที่จะส่งผลต่อทักษะด้านการอ่านของเด็กได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากเป็นพื้นที่ความขัดแย้งซึ่งมีเด็กที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเป็นจำนวนมาก ควรมีการศึกษาปัจจัยในด้านพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจของเด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อาจจะส่งผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการอ่านรวมถึงทักษะความพร้อมในด้านอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การกระตุ้นเด็กอย่างเป็นองค์รวมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มด้วยใจ. (2561). รายงานสถานการณ์เด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2561. จาก <https://www.deepsouthwatch.org/node/11604>.
- จันทร์วรรณ เทวรักษ์. (2525). *วัยแรก - วัยเรียน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถาวร เสงี่ยมยอด. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนากร สุขยิ่ง. (2553). *ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระพงศ์ บุศรากุล. (2557). *การนำเสนอโปรแกรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิดาพร อาจประจัญ. (2553). *ทักษะทางการอ่านของเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษาเน้นภาษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุษณีย์ สมญาประเสริฐ. (2551). *ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณธิดา สายตา. (2553). *ทักษะการรับรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกสมาธิก่อนกิจกรรมเสริมประสบการณ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิกุล ประเสริฐศรี. (2529). *ความพร้อมทางการอ่าน*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ภาวิณี สิทธิชัยจารุ. (2532). *การเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านโดยการจำกัศรูปคำของเด็กอนุบาลที่ฝึกเกมการศึกษากับแบบฝึก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- รวีพร ผาด่าน. (2557). *ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- รอฮานี เจอะอาแซ และคณะ. (2556). รายงานสถานการณ์เด็กและสตรี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลา : ลีโอดีไซน์ แอนด์ พรินท์.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). การวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 10 (2), 51-59.
- ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. (2560). ความขัดแย้งชายแดนใต้ในรอบ 13 ปี: ความซับซ้อนของสนามความรุนแรง และพลังของบทสนทนาสันติภาพปัตตานี. ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2561. จาก <https://www.deepsouthwatch.org/node/11053>
- สุทธิรัตน์ คู่ยสวัสดิ์. (2547). การเปรียบเทียบความพร้อมด้านการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดประสบการณ์ด้วยชุดเกมการศึกษากับการจัดประสบการณ์แบบปกติ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุธีรส ชูชื่น. (2555). พหุวัฒนธรรม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้...ทางเลือกหรือทางรอด. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 8 (2), 124-134.
- ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ร่างแผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2561. จาก http://planning.pn.psu.ac.th/plan_doc/procedure/docs_procedure/200_1509510396.pdf
- อับดุลเลาะ การ์รีนา. (2551). ศาสตร์แห่งอัลกุรอานและอัลสุนนะฮ์. ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา.
- Che Noh, M.A., Hussein, A., Ghani, O., & Suhid, A. (2013). The Study of Quranic Teaching and Learning : Areview in Malaysia and United Kingdom. *Middle - East Journal of Scientific Research*, 15(10), 1338-1344.